

7. Кізлова О. С. Категорія «договір» як підстава виникнення правової норми Концептуальні риси // Юридичний вісник. 2013. № 1. С. 101-107.
8. Фурса Є. Є., Козяр-Скок Л. В. Окремі питання спадкування з іноземним елементом: консул, нотаріус, суд: монографія. Київ: Алерта, 2017. 384 с.
9. Фурса Є. Є. Вчинення консулом нотаріальних дій щодо спадкування майна : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. 19 с.
10. Чекіта В. Г. Правові засади вчинення нотаріальних дій консулом // Вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток / Матеріали науково-практичної конференції, Чернівці, 15-16 грудня 2016 р. Т. 4. Київ: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки», 2016. С. 7-9.

Ключові слова: консул, суб'єкт, умови, нотаріальні дії, нотаріальний архів, дипломатичні представництва, консульські установи, міжнародні угоди, нотаріально посвідчувані правочини.

Ключевые слова: консул, субъект, условия, нотариальные действия, нотариальный архив, дипломатические представительства, консульские учреждения, международные соглашения, нотариально удостоверяемые сделки.

Key words: consul, subject, conditions, notarial acts, notarial archives, diplomatic missions, consular offices, international agreements, notarized transactions.

ГЛИНЯНА КАТЕРИНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОХОРОНИ ДИТИНСТВА

Рух української громадськості до відкритого, європейського суспільства зумовлює спалах зацікавленості усієї спільноти питаннями прав дитини, що всебічно обговорюються, стають предметом дискусій, міркувань широкого суспільного загалу. Піклування про дитину, створення необхідних умов для її всебічного розвитку, забезпечення прав та свобод – це один із основних етапів на шляху трансформації всіх сторін суспільного життя в Україні.

Неналежна увага до процесу розвитку дитини, до реалізації її прав та свобод веде до викривленого сприйняття нею навколишнього світу, підміни ідеалів, що може відобразитись у поширенні дитячої злочинності, безпритульності, криміналізації суспільства. У дітей, що зростають у несприятливих умовах, розвивається агресія. Злочин для них – це протест проти суспільної байдужості, форма самоствердження і підвищення самооцінки. Недієвість законодавства, декларативність прав та свобод дитини провокують знецінення права в її свідомості, а доступність наркотиків, алкоголю, розповсюдження відеофільмів насильницького характеру сприяють поширенню злочинності у дитячому середовищі [1, ст. 2].

Ставши суб'єктом міжнародного права, Україна робить усе можливе для того, аби бути рівноправним членом світової спільноти, і одним із кроків у цьому напрямку є приведення норм національного законодавства у відповідність до норм міжнародного права про права та свободи людини, громадянина, а також наближення рівня життя свого народу до рівня загальноєвропейських стандартів. Згідно з Міжнародним пактом про громадянські та політичні права 1966 року, сім'я є природним і основним осередком суспільства та має право на захист з боку суспільства та держави (ст. 23).

Проблема забезпечення прав дитини – одна з наболілих проблем людства. Діти внаслідок вікових особливостей розвитку становлять групу осіб, що характеризується наївністю, довірливістю, залежністю від інших осіб, піддатливістю до різних маніпуляцій та зловживань із боку дорослих. Вони є однією з найменш захищених верств населення.

Важливість та актуальність проблеми обумовлена тим, що забезпечення прав є чи не найголовнішою умовою фізичного, психічного благополуччя та розвитку дитини, становлення високого рівня її правової культури та правосвідомості.

На сьогоднішнє питання про правові аспекти захисту прав дитини набуло особливої актуальності. Протягом багатьох років турбота держави про дітей отримала свій розвиток в численних нормах цивільного та сімейного права, метою яких було здійснення державної охорони дітей.

Соціально-економічна ситуація, що склалася в пострадянський період у країнах колишнього Радянського Союзу не обійшла стороною і Україну. Сьогодні ми зіткнулися з поглибленням протиріч різного характеру, які безпосередньо торкнулися охорони прав і законних інтересів неповнолітніх, загостренням проблеми їх соціальної адаптації. Нова правова реальність зажадала і нового ставлення до принципів, що визначають цивільно-правовий статус особистості взагалі й дитини зокрема.

Поняття правової охорони дитинства, а саме в рамках даної дефініції визначалися права дитини протягом кінця 19-20 століть, пройшло довгий і досить складний шлях розвитку, що значною мірою було пов'язане з особливостями того чи іншого історичного періоду.

Так, у 1991 році Україна приєдналася до Конвенції ООН про права дитини [2], таким чином взяла на себе зобов'язання запроваджувати на національному рівні забезпечення та захист прав дітей в Україні. Це основоположний документ, який забезпечує права дітей та встановлює основні напрями державної політики щодо забезпечення прав та інтересів дітей в Україні.

Чинними для нашої держави є також і ратифіковані нею Женевська декларація прав дитини (від 26.11.1924) [3], Декларація прав дитини (від 20.11.1959) [4], Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми (від 20.05.1980) [5], Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці (від 05.10.2000) [6], Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах (від 23.06.2004) [7], Європейська конвенція про

здійснення прав дітей (від 03.08.2006) [8], Конвенція про контакт з дітьми (від 20.09.2006) [9], Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (від 25.10.2007) [10], Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (від 11 травня 2011) [11] тощо.

Факультативний протокол до Конвенції про права дитини стосовно участі дітей у військових діях та збройних конфліктах передбачає, що держави-учасниці зобов'язуються вжити «всіх можливих заходів для забезпечення того, щоб військовослужбовці їхніх збройних сил, які не досягли 18-річного віку, не брали безпосередньої участі у воєнних діях» [7]. На сьогоднішній день Урядом України були зроблені кроки для вдосконалення законодавства у відповідності до положень Факультативного протоколу. Так, ст. 30 Закону України «Про охорону дитинства» прямо вказує на заборону в Україні участі дітей у воєнних діях, збройних конфліктах, створення дитячих воєнізованих організацій та формувань, пропаганди серед дітей війни і насильства [12, ст. 30]. У січні 2016 року Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про внесення змін до деяких законів України, що стосуються посилення захисту дітей та підтримки сімей з дітьми», в якому було визначено поняття «дітей, які постраждали від воєнних дій» і виділено дію – залучення дітей до воєнних дій [13]. Слід звернути вашу увагу на те, що Кабінет Міністрів оприлюднив постанову № 301, яку затвердив ще 11 квітня 2018 року, і відповідно до якої внесені зміни до порядку надання спеціального статусу дітям, а саме «дитини, яка постраждала внаслідок військових дій та збройного конфлікту» [14].

Приєднавшись до вище зазначених документів, Україна як держава-учасниця взяла на себе широкі зобов'язання щодо забезпечення прав дитини на життя, ім'я, громадянство, індивідуальність, родину, свободу думки, совісті та релігії, освіту та належний рівень життя, захист від усіх форм фізичного, психологічного насильства, та інші. Однак ці зобов'язання на жаль для нашої країни носять суто декларативний характер і рідко втілюються в життя владними інститутами в повному обсязі. Зазвичай дії уряду у сфері забезпечення прав дитини в Україні зазнають серйозної критики. І ці проблеми з'явилися не сьогодні, і не рік тому, а існують вже десятки років. Ось чому дотримання Україною принципів і положень міжнародно-правових документів, які набули чинності, є предметом дослідження як науковців, так і багатьох громадських організацій, а також представників державних установ.

Ставлення до дитини, забезпечення її прав як рівної з нами, дорослими, є реальною оцінкою політики держави, стану розвитку суспільства та його духовності. Україна, на жаль, не є взірцем такої державної політики, але завдяки активізації процесу інтеграції нашої держави до Європейського Союзу, є надія на значне реформування законодавства у сфері охорони дитинства.